

**Седефът – природа, източници и употреба. Седефени пафти от фонда на
Регионален исторически музей – Кърджали**
Лидия Кирилова, Соня Костадинова

Литература

Ангелов и др. 1998: Ангелов, Валентин, Ганка Михайлова, Вера Костадинова-Ковачева. *Панорама на възрожденските приложни изкуства*. София: Академично издателство „Проф. Марин Дринов“ [Ангелов и др. 1998: Angelov, Valentin, Ganka Mihaylova, Vera Kostadinova-Kovacheva. *Panorama na vazrozhdenskite prilozhni izkustva*. Sofia: Akademichno izdatelstvo „Prof. Marin Drinov“].

Василева, Надка 2010: Неизвестни щрихи към историята на търновския златарски занаят XVII–XIX в. – В: *Народните занаяти – минало, настояще и бъдеще*. Т. 5. Съст. Ангел Гоев. Габрово: Фабер, 92–96 [Vasileva, Nadka 2010: Neizvestni shtrihi kum istoriyata na tarnovskiya zlatarski zanayat XVII–XIX v. – In: *Narodnite zanayati – minalo, nastoyashte i budeshte*. Т. 5. Sast. Angel Goev. Gabrovo: Faber, 92–96].

Витлянова, Ирина 2016: *Пафтите – накит и амулет*. Велико Търново: Фабер [Vitlyanova, Irina 2016: *Paftite – nakit i amulet*. Veliko Tarnovo: Faber].

Георгиева, Грозделина 2016: Пафтите със седефени пластини от фонда на РЕМ – Пловдив. – В: *Народните занаяти – минало, настояще и бъдеще*. Т. 11. Габрово: Фабер, 194–211 [Georgieva, Grozdelina 2016: Paftite sas sedefeni plastini ot fonda na REM – Plovdiv. – In: *Narodnite zanayati – minalo, nastoyashte i budeshte*. Т. 11. Gabrovo: Faber, 194–211].

Денисова, Елена 2001: Перламутр в светском и церковном декоративно-прикладном искусстве. – В: *Труды Государственного музея истории религии*. Вып. 1. СПб.: Акционер и К, 88–96 [Denisova, Elena 2001: Perlmutr v svetskom i cerkovnom dekorativno-prikladnom iskusstve. – In: *Trudy Gosudarstvennogo museya istorii religii*. Vyp. 1. SPb.: Akcioner i K, 88–96].

Кирилова, Лидия, Соня Костадинова 2018: Накити, съдържащи раковини Monetaria (Cypraea) от фонда на Регионален исторически музей – Кърджали. – *Български фолклор*, № 2, 223–234 [Kirilova, Lidia, Sonya Kostadinova 2018: Nakiti, sadarzhhashti rakovini Monetaria (Cypraea) ot fonda na Regionalen istoricheski muzei – Kardzhali. – *Bulgarski folklor*, No. 2, 223–234].

Костов, Руслан 2003: *Скъпоценни минерали. Определяне, разпространение, обработка, история и приложение*. София – Москва: Пенсофт [Kostov, Ruslan 2003: *Skapotsenni minerali. Opredelyane, obrabotka, istoriya i prilozhenie*. Sofia – Moskva: Pensoft].

Мавродинов, Никола 1957: *Изкуството на Българското възраждане*. София: Наука и изкуство [Mavrodinov, Nikola 1957: *Izkustvoto na Bulgarskoto vazrazhdane*. Sofia: Nauka i izkustvo].

Маркова, Мария 2012: Занаятите и търговията в Кърджали между Освобождението и Балканската война. – В: *Народните занаяти – минало, настояще, бъдеще*. Т. 7. Съст. Ангел Гоев. Габрово: Фабер, 29–51 [Markova, Maria 2012: Zanayatite i targoviyata v Kardzhali mezhdu Osvobozhdenieto i

Balkanskata voyna. – In: *Narodnite zanayati – minalo, nastoyashte i badeshte*. Т. 7. Sast. Angel Goev. Gabrovo: Faber, 29–51].

Мишкова и др. 2006: Мишкова, Иглика, Елка Минчева, Светла Ракшиева. *Вотиви. Каталог на изложбата „Вотиви“ (1 ноември 2016 – 1 февруари 2017). Национален етнографски музей, София*. София: Гутенберг // Mishkova, Iglyika, Elka Mincheva, Svetla Rakshieva. *Ex Votos. Catalogue of the Exhibition “Ex Votos” (November 1-st 2016 – February 1-st, 2017). National Ethnographic Museum, Sofia*. Sofia: Gutenberg.

Праматарова, Майя 2005: За изкуството като система от скачени съдове по повод на една уникална изложба. – *Ек*, № 5, с. 15 [Pramatarova, Mayya 2005: Za izkustvoto kato sistema ot skacheni sadove po povod na edna unikalna izlozhba. – *Ek*, No. 5, s. 15].

Спиридонова, Мария 2019: Кърджалийската Богородица Елеуса от Кикос. – В: *Научни трудове. Т. 7. Национална научна конференция с международно участие „Наука и общество 2019“, 2–3 октомври 2019 г., Кърджали*. Кърджали: РКР принт, 305–309 [Spiridonova, Maria 2019: Kardzhaliyskata Bogoroditsa Eleusa ot Kikos. – In: *Nauchni trudove. T. 7. Natsionalna nauchna konferentsiya s mezhdunarodno uchastie „Nauka i obshtestvo 2019“, 2–3 oktomvri 2019 g., Kardzhali*. Kardzhali: RKR print, 305–309].

Цветкова, Надежда 2015: *Пафти от българските музеи*. Русе: Род [Tsvetkova, Nadezhda 2015: *Pafti ot bulgarskite muzei*. Ruse: Rod].

Чокоев, Иван 2014: Бисерна украса върху средновековен текстил от България (по археологически данни). – В: *Градът в българските земи (по археологически данни). Материали от Националната научна конференция, посветена на живота и делото на ст. н. с. Вера Антонова, Шумен, 31 октомври – 1 ноември 2013*. Шумен: Фабер, 458–478 // Chokoev, Ivan. Pearl Decoration of Medieval Textiles from Bulgaria (The Archaeological Evidence). – In: *The Town in the Bulgarian Lands (According to Archaeological Data). Reports from the National Scientific Conference Dedicated to the Life and Activity of Vera Antonova, Shumen, 31 October – 1 November 2013*. Shumen: Faber, 458–478.

Шурбанова, Олга 2005: Християнски образи и символи в традиционните български накити. – *Ек*, № 5, 12–14 [Shurbanova, Olga 2005: Hristiyanски obrazi i simvoli v traditsionnite bulgarski nakiti. – *Ek*, No. 5, 12–14].

Antit et al. 2011: Antit, Mouna, Serge Gofas, Carmen Salas, Atf Azzouna. One Hundred Years after Pinctada: an Update on Alien Mollusca in Tunisia. – *Mediterranean Marine Science*, 12, No. 1, 53–73.

Barthelat, Francois 2010: Nacre from Mollusk Shells: a Model for High-Performance Structural Materials. – *Bioinspiration & Biomimetics*, 5, No. 3, 1–8.

Basso et al. 2015: Basso, Lorena, Maite Vázquez-Luis, Jose Rafael Garcia-March, Salud Deudero, Elvira Alvarez Perez, Nardo Visente, Carlos Duarte, Iris Hendriks. The Pen Shell, Pinna Nobilis: A Review of Population Status and Recommended Research Priorities in the Mediterranean Sea. – *Advances in Marine Biology*, 71, August 2015, 109–160.

Carpenter, Kent, Volker Niem (eds.) 1998: *FAO Species Identification Guide for Fishery Purposes. The Living Marine Resources of the Western Central Pacific*. Vol. 1. Seaweeds, Corals, Bivalves and Gastropods. Rome: FAO.

Cariño, Micheline, Mario Monteforte 2009: An Environmental History of Nacre and Pearls: Fisheries, Cultivation and Commerce. – *Global Environment*, 2, No. 3, 48–71.

Chambers, Paul 2008: *Channel Island Marine Molluscs. An Illustrated Guide to All the Species from Jersey, Guernsey, Alderney, Sark and Herm*.

Royston: Charonia Media. –

<https://books.google.bg/books?id=6bUJWZOu8TQC&pg=PA60&lpg=PA60&dq=Haliotis+tuberculata+inlay&source=bl&ots=4rewfrrDi0&sig=ACfU3U1F1fyFA-s3vOEPjWNIuA2FEnADWg&hl=en&sa=X&ved=2ahUKEwiC-dP4vpPkAhXo0aYKHVmtCeMQ6AEwGXoECAgQAQ#v=onepage&q=Haliotis+tuberculata+inlay&f=false> (04.11.2019).

Demarchi et al. 2014: Demarchi, Beatrice, Sonia O'Connor, Andre de Lima Ponzoni, Raquel de Almeida Roch Ponzoni, Alison Sheridan, Kirsty Penkman, Yolandra Hancock, Julie Wilson. An Integrated Approach to the Taxonomic Identification of Prehistoric Shell Ornaments. – *PLoS ONE*, 9, No. 6, 1–12. – <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0099839> (29.07.2020).

Fricke, Beate 2012: Matter and Meaning of Mother-of-Pearl. The Origins of Allegory in the Spheres of Things. – *Gesta*, 51, No. 1, 35–54.

Huchette, Sylvain, Jacques Clavier 2004: Status of the Ormer (*Haliotis tuberculata* L.) Industry in Europe. – *Journal of Shellfish Research*, 23, No. 4, 951–955.

Somerville, Gaylene 2013: *Exploring Harvest Regulations of the New Zealand Paua Abalone (Haliotis Iris) Via Population Modeling*. Thesis, Master of Science. University of Otago. – <https://ourarchive.otago.ac.nz/bitstream/handle/10523/4079/SomervilleGayleJ2013MSc.pdf?sequence=1&isAllowed=y> (29.07.2020).

Spirigis, Roberts 2018: Finds in Latvia of 13th-Century Pilgrims' Crosses from the Holy Land. – *Journal of Historical Archaeology & Anthropological Sciences*, 3, No. 3, 494–499. – <https://medcraveonline.com/JHAAS/JHAAS-03-00123.pdf> (29.07.2020).

Лидия Кирилова

Регионален исторически музей – Кърджали

ул. „Републиканска“, № 4

6600 Кърджали, БЪЛГАРИЯ

lidiak@gbg.bg

Соня Костадинова

Регионален исторически музей – Кърджали

ул. „Републиканска“, № 4

6600 Кърджали, БЪЛГАРИЯ

spk@abv.bg